

ประวัติความเป็นมา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 75 บัญญัติให้รัฐดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน ขณะเดียวกันต้องสนองตอบนโยบายของรัฐบาลด้วย คณะรัฐมนตรี ได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและการปฏิรูปกฎหมายเรื่องเร่งรัดการจัดโครงสร้างกระทรวงยุติธรรมให้มีบทบาทและหน้าที่ครอบคลุมกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ งานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรมที่ต้องมีการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ ซึ่งที่ผ่านมางานบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง บางงานในกรุงเทพฯ ประชาชนยังได้รับการบริการไม่ทั่วถึง และไม่สามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับงานบริการด้านนิติวิทยาศาสตร์กระจุกตัวอยู่ในหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานกฤษฎีกา กระทรวงกลาโหม โดยเฉพาะในอดีตที่ผ่านมา ยังไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่ประสานงานโดยตรง และกำหนดมาตรฐานกลาง ที่จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือของงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพเข้าสู่ความเป็นมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม สถาบันนิติวิทยาศาสตร์จึงได้ถือกำเนิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการแบ่งส่วนราชการ กระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 โดยเริ่มปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2545

แนวคิดการจัดตั้ง

1. ระบบการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นระบบที่ต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางโดยเฉพาะเป็นองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ สถาบันหลักที่ทำงานด้านนี้จึงควรเป็นสถาบันที่มีความเป็นอิสระเพื่อให้เกิดความเป็นกลาง มีความโปร่งใส มีการตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ
2. การตรวจทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ควรมีหน่วยงานกลางเป็นหน่วยประสานเรื่องการดำเนินการรวมทั้งงบประมาณให้กับหน่วยงานด้านต่างๆ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้เสียหายสามารถเข้าถึงการบริการอีกทั้งจะเป็นแรงจูงใจสำหรับการปฏิบัติงาน เนื่องจากบุคลากรทางด้านนี้จะได้รับการสนับสนุนโดยตรงจากภาครัฐผ่านทางกระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานได้ดี
3. ควรมีการกำหนดมาตรฐานกลางของงานดำเนินการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ทุกสาขา และมีการควบคุมดูแลให้มีการดำเนินงานตามมาตรฐานโดยการขึ้นทะเบียนสถานประกอบการและบุคคลที่ปฏิบัติงานด้านนี้ ทั้งนี้ประชาชนจะเชื่อมั่นศรัทธาในงานด้านนิติวิทยาศาสตร์และจะทำให้กระบวนการยุติธรรมเข้าสู่มาตรฐานสากลได้มากยิ่งขึ้น
4. การกำหนดนโยบาย การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลาง การตรวจสอบ รวมถึงด้านจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงาน ควรให้มีคณะกรรมการระดับชาติซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากส่วนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมเป็นผู้สนับสนุน แต่งตั้ง แต่ในระยะเวลา 3 ถึง 5 ปี ควรผลักดันให้เป็นคณะกรรมการอิสระเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูง
5. กำหนดให้สถาบันใหม่นี้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งเป็นที่พึ่งเวลาประชาชนมีปัญหาข้อร้องเรียนซึ่งในปัจจุบันไม่มีหน่วยงานกลางใดๆ ยอมดำเนินการให้
6. โครงสร้างการบริการ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้อง รวดเร็ว และมีความโปร่งใส
7. มีการปลูกฝังจริยธรรมในการปฏิบัติงาน